



ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola - 1. stupeň Žatčany, okres Brno - venkov

Žatčany 20 664 53 Újezd u Brna

Identifikátor školy: 600110699

Termín konání orientační inspekce: 25. a 26. září 2001

Čj.	122 597/2001 11039
Signatura	ol3bv101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola sdružuje dvě třídy a školní družinu. Školní družina nebyla předmětem inspekce. Do první třídy jsou zařazeni žáci druhého ročníku a druhou třídu navštěvují žáci čtvrtého ročníku. Škola realizuje vzdělávací program Základní škola č.j. 16 847/96 - 2. Škola má celkem 48 žáků. Základní škola je příspěvkovou organizací. Kooperující školou je ZŠ Telnice. Většina žáků odchází ze čtvrtého ročníku do ZŠ Újezd u Brna.

Zřizovatelem školy je obec Žatčany, okres Brno - venkov. Obecní úřad má sídlo na adrese: Žatčany 298, 664 53 Újezd u Brna.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Při školní inspekci byly hospitovány vyučovací hodiny obou tříd v předmětech český jazyk a matematika u všech tří vyučujících.

Plánování a příprava výuky

Výuka je plánována dle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola. Příprava hospitovaných vyučovacích hodin byla pečlivá, avšak v některých případech byly hodiny připravovány více se zřetelem k obsahu učiva a k činnostem pedagoga než k činnostem žáků. Činnostní pojetí výuky, které deklaruje vzdělávací program Základní škola, bylo do metodické přípravy vyučovacích hodin zakomponováno v menší míře. Učivo psaní ve druhém ročníku nebylo tematicky rozvrženo s ohledem na tvarové skupiny písmen. Vedle hodin, které byly cíleně promyšleny a připraveny tak, aby jejich průběh byl organizačně provázán a směřoval cíleně k naplnění stanovených úkolů, byly sledovány hodiny, jejichž jednotlivé části nebyly natolik promyšleně připraveny, aby proces učení byl ve všech aspektech zcela účinný.

Plánování a příprava výuky vykazují průměrnou úroveň.

Podmínky výuky

Výuku zajišťují tři pedagogické pracovnice, z nichž jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro učitelství na 1. stupni základní školy. Další z učitelek je kvalifikována pro vyšší stupeň školy. Třetí vyučující je absolventkou pedagogického studia v oboru vychovatelství. U jedné z vyučujících se chybějící odborná a pedagogická způsobilost pro učitelství na 1. stupni ZŠ naprosto nepromítala do výuky, naopak - byla kompenzována důmyslnou tvůrčí invencí zejména v oblasti metodické. V dalším případě však chybějící odborná a pedagogická způsobilost poněkud snižovala kvalitu některých výukových postupů.

Škola vytváří pro výuku příznivé prostředí, i když za daných materiálně technických podmínek to není zcela snadné. K zázemí pedagogů patří pouze malý kabinet. Škola není vybavena počítačem. Mnohé učební pomůcky si učitelky vyrábějí samy. Šatny pro žáky jsou těsné. Školní byt neslouží potřebám školy. Na druhé straně však esteticky a didakticky velmi účelně pojatá úprava interiéru školy a velmi pěkně a účelně upravené přilehlé prostranství školní budovy pomáhají vytvářet pozitivní klima školy jako celku.

Psychohygienické podmínky jsou školou zajišťovány dobře. Prostředí učeben je přívětivé, úpravné. Při hospitovaných vyučovacích hodinách však mnohdy chyběly relaxační chvílky, přestože na žácích byly patrné stopy únavy. Ve škole panuje domácí prostředí, které je vzhledem k věkové kategorii vzdělávaných žáků příznivým předpokladem pro výchovně

vzdělávací činnost. Za pěkného počasí jsou žákům umožňovány přestávkové pobyty venku. Některé přestávky jsou žákům oživovány hudbou a možností tance. Pitný režim je pro děti zajištěn.

Podmínky výuky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Organizace, formy a metody výuky

Hospitovaná výuka se lišila co do pestrosti struktury vyučovacích hodin i co do účinnosti použitých metod a forem práce. Některé vyučovací hodiny byly cíleně vedeny prostřednictvím provázaných didaktických kroků od jednoduchého ke složitějšímu a od známého k neznámému tak, aby žáci byli přiváděni k samostatnému uvažování a k logickému vyvozování správných závěrů. Jiné sledované hodiny nebyly dostatečně pestré a nepreferovaly činnostní zapojení všech žáků, takže u mnohých dětí byly v průběhu hospitovaných hodin patrné známky únavy a rozptýlené pozornosti. Proces učení byl v některých případech pozitivně ovlivňován kladením problémových otázek, začleňováním prvků dramatické výchovy, analýzou a nápravou zjištěného chybování v práci žáků, důsledným používáním odborné terminologie vážící se na probírané učivo, častým a vhodným používáním názoru (např. v návaznosti na malé arboretum před školní budovou) a výchovným využíváním učební látky. V jiných vyučovacích hodinách byl naopak názor používán sporadicky. Ojedinelé se vyskytla drobná věcná pochybení. Někdy chybělo před zadanou samostatnou prací žákům náležité procvičení jednotlivých pracovních úkonů, takže ani následná zpětná vazba neposkytovala očekávanou informaci o zvládnutí učiva. Technika kladení otázek byla v některých případech méně metodicky promyšlena, takže společné odpovědi žáků mnohdy neumožňovaly vyspecifikovat správnou odpověď a byla tím rovněž snižována účinnost zpětné vazby. V některých hodinách byly zadávány diferencované úkoly žákům se specifickými poruchami učení. Na druhé straně však byla méně zakomponována do struktury výuky diferenciací směrem k talentovaným a prospěchově zdatným žákům v tom smyslu, aby jim byla poskytována příležitost řešit zadané úkoly alternativním způsobem a individuálním pracovním tempem.

Úroveň organizace, forem a metod výuky je hodnocena celkově jako průměrná.

Motivace a hodnocení

Úvodní motivace žáků byla ve sledovaných hodinách uplatňována ojedinelé, průběžná motivace byla zařazována častěji. Systematické používání motivačních metod s průběžným vyhodnocováním dílčích výsledků učení byly při hospitacích zjištěny pouze v náznacích. V důsledku menšího podílu činnostního pojetí výuky a diferencovaně zadávaných úkolů byly ve výuce méně zastoupeny prvky motivace a následného hodnocení práce žáků. Stávalo se tak, že v průběhu vyučovacích hodin pozornost žáků ochabovala. Hodnocení práce žáků ze strany pedagogů bylo objektivní, ovšem často neadresné, povšechné a tím pro žáky méně podnětné. Při zadávaných úkolech byla žákům poskytována pomoc. Vedení žáků k sebekontrolě bylo při hospitacích méně zřetelné.

Úroveň motivace a hodnocení žáků je průměrná.

Interakce a komunikace

Vyučující respektují osobnost žáka a poskytují dětem možnosti k diskusi. V některých případech tyto skutečnosti pozitivně ovlivňovaly výuku a podněcovaly žáky k aktivitě, někdy však se nezdařilo určit odpovídající míru kompetencí žáků, což se projevilo dílčími organizačními nesnázemi, které někdy poněkud znesnadňovaly proces učení. Dohodnutá pravidla vzájemné komunikace jsou žákům známa, ovšem ne vždy jsou dětmi dodržována.

Jazyková kultura byla v některých případech vyučujícími uplatňována na velmi pěkné úrovni, jindy však bylo její dodržování nedůsledné, což působilo nepříznivě zejména v předmětu jazyk český. Na správnost jazykových projevů žáků dbaly učitelky při hospitovaných hodinách pouze sporadicky.

Interakce a komunikace probíhala ve sledovaných hodinách na průměrné úrovni.

Výsledky výuky

V hospitovaných hodinách prokazovali žáci většinou velmi dobrou úroveň čtení a mnozí projevovali schopnost používat při výuce příslušnou odbornou terminologii. V samostatných mluvních projevech jsou žáci méně zblhlí pokud jde o přesné, výstižné a správné vyjadřování. V matematice se při hospitacích projevila zdatnost mnohých žáků v oblasti logického uvažování. Menší zblhllost prokazovali někteří žáci při zvládnutí základních početních úkonů.

Vzhledem k dílčímu pohledu do průběhu vzdělávání žáků nejsou výsledky výuky hodnoceny.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Úroveň kvality vzdělávání je ve sledovaných vyučovacích hodinách českého jazyka a matematiky hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Koncepční záměry školy jsou zacíleny zejména na postupné vytváření tzv. „rodinného typu školy“, kdy vedení školy v součinnosti s pedagogy, pracovníky školy, se zřizovatelem a s rodiči žáků usiluje o vytváření co nejpříznivějších podmínek k výchovně vzdělávací činnosti. Domácké prostředí školy, pedagogický optimismus učitelů, součinnost školy s obcí a četné akce zaměřené k rodičovské veřejnosti jsou dokladem postupného naplňování stanovených záměrů. Předmětem inspekce nemohla být činnost školy ve vší úplnosti, proto mnohé aktivity školy mohly být vnímány pouze zprostředkovaně. Doklady o uskutečněných nebo plánovaných akcích a činnostech školy v podobě tzv. „tvůrčích dílen“ (výtvarných, dramatických a publicistických) a mimoškolních výukových a kulturních akcích svědčí o úspěšnosti školy v rozvíjení tvůrčí invence žáků a v pěstování vědomí sounáležitosti obyvatel obce.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2, který jednotlivé vyučující rozpracovávají do časově tematických plánů. S výjimkou dílčí disproporce týkající sledu v probírání dosavadního učiva psaní ve druhém ročníku je mezi plánovaným učivem a učebními osnovami vzdělávacího programu Základní škola shoda.

Úroveň plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Koncepce pracovníků školy jsou jasně vymezeny. Povinná dokumentace školy je řádně vedena. Rozvrh hodin obou tříd je sestaven s ohledem na potřeby plynulého chodu školy a na dodržení pedagogických a psychohygienických zásad. Školní řád je vypracován kvalifikovaně s ohledem na zajištění práv a bezpečnosti dětí. Drobné formulační nepřesnosti školního řádu byly s vedením školy projednány. Zápisy z pedagogických rad mají pracovní ráz a jsou zaměřeny zejména na pedagogickou oblast. V zápisech je sledováno postupné naplňování stanovených úkolů. Kniha úrazů je řádně vedena; příloženým traumatologickým plánem je zaměřena na praktické poskytnutí návodu pro první pomoc. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků jsou vedeny; vyskytující se dílčí administrativní nedostatky formálního rázu byly s ředitelkou školy projednány. Plánovaná činnost školy je průběžně konkretizována většinou formou osobního projednání všech potřebných záležitostí pracovníky školy, což se jeví jako funkční. Rodičům jsou pravidelně předávány informace o prospěchu a chování žáků, mnohdy i nad rámec povinností školy. Dle doložené dokumentace je zřejmé, že škola udržuje kontakty s rodiči neformálním způsobem, který mnohdy může zajímavě a užitečně ovlivňovat samotnou výuku (např. z přítomnosti maminek žáků ve škole bylo získáno výchozí téma pro práci žáků ve výtvarné výchově, kdy zachycené profily obličejů maminek dle vržených stínů tvořily základ pro výtvarné činnosti žáků). Prezentace školy na veřejnosti je bohatá, spolupráce se zřizovatelem školy se jeví jako oboustranně přínosná (Výzdoba Obecního úřadu Žatčany výtvarnými pracemi žáků, vybudování malého arboreta před školní budovou apod.).

Organizování činnosti školy je na velmi dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení, které je postaveno na partnerských vztazích a na neustálých osobních kontaktech, je funkční. Pravidla pro hodnocení pracovníků jsou stanovena. Pedagogický sbor je získán pro pozitivní začleňování života školy do společenského a kulturního dění v obci. Metodické vedení pedagogických pracovníků bez příslušné kvalifikace je zatím vymezeno spíše obecně.

Vedení a motivování pracovníků vykazuje velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní systém kontroly je vytvořen, jeho účinnost zatím není dosti výrazná, což se projevilo např. dílčími administrativními nedostatky zjištěnými v třídních knihách, třídních výkazech a katalogových listech žáků. Vzhledem k dílčím nedostatkům konstatovaných v hodnocení hospitovaných hodin českého jazyka a matematiky by bylo prospěšné prohloubit kontrolní a zejména poradní činnost ve věci účinnosti používaných metod a forem práce při vlastní výuce.

Účinnost kontrolních mechanismů je hodnocena jako průměrná.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Úroveň zajišťování podmínek pro vzdělávání žáků je velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Specifikem školy je její výrazná tendence vést žáky k začleňování života školy do společenského a kulturního dění v obci. Svědčí o tom bohatý výčet akcí od besed s místními občany, odborníky nebo umělci přes veřejná vystoupení žáků při různých slavnostních příležitostech až po prezentaci výtvarných a slohových výtvorů dětí v prostorách obecního úřadu, místní prodejny nebo v reprezentačním výtisku kalendáře vydaného obcí. Rovněž velmi krásně upravené malé arboretum před budovou školy je dokladem společného úsilí obce a školy o estetizaci veřejných prostranství, která mají zejména pro žáky školy velký význam výchovný a naukový.

K zajímavostem školy náleží realizace tzv. „tvůrčích dílen“, kdy výsledky tvůrčí práce žáků (výtvarné, literární) jsou prezentovány rodičům žáků i další veřejnosti.

Kontakty školy s kooperativní školou v Telnici jsou funkční, což se projevuje např. ve společném organizování zájmové činnosti pro žáky obou škol.

Název školy uvedený v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č.j. 148/99 ze dne 18.2.1999 (i v následném Protokolu o provedení změny č.j. Sine/ 2000 ze dne 31. 8. 2000) není v souladu se zásadami pro tvorbu názvu školy stanovenými příslušnou právní normou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č.j. 148/99 ze dne 18.2.1999; Protokol o provedení změny č.j. Sine/ 2000 ze dne 31. 8. 2000)
- Povinná dokumentace školy stanovená § 38 a odst. 1 písm. a) - h, j), k) zákona č 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Koncepce školy, plán práce školy na školní rok 2001/2002
- Tematické plány hospitovaných předmětů
- Vzorek sešitů žáků
- Doklady o průběžné informovanosti rodičů o prospěchu a chování žáků
- Doklady o mimoškolních akcích školy včetně žákovských prací vystavených v obci.

ZÁVĚR

Činnost školy je ve sledované oblasti vzdělávání hodnocena vzhledem k některým méně účinným výukovým postupům zjištěným v hospitovaných hodinách českého jazyka a matematiky jako průměrná.

Škola vytváří pro vzdělávání svých žáků podmínky, které vykazují velmi dobrou úroveň.

Specifikem školy je otevřenost vůči netradičním postupům směřujícím zejména k začlenění školy do života obce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jitka Měřinská	Dr. Jitka Měřinská, v.r.

V Brně dne 9. října 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:25. 10. 2001.....

Razítko

Ředitelka školy :

PaedDr. Danuše Šklíbová

Danuše Šklíbová
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Jihomoravského kraje	15. 11. 2001	122 671/2001
Zřizovatel: OÚ Žatčany 298, 664 53 Újezd u Brna	15. 11. 2001	122 672/2001
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
7. 11. 2001	339/01	Ano